

ANTTI OIKARINEN

Antti Oikarinen (1974) on Oulussa syntynyt, Kuvataideakatemiasta vuonna 2006 valmistunut kuvanveistäjä ja kuvataiteilija. Oikarisen viimeisin yksityisnäyttely oli lakonisesti nimetty ”Näyttelyksi”, ja se oli esillä Helsingin galleria Heinossa loppuvuodesta 2014. Uudenmaankadulta galleriaan astuva näyttelyvieras kohtasi sisällä sekalaisen valikoiman tilaan siroteltuja tekeleitä, jotka herättivät vaikutelman yhtäältä *readymadesta*, taiteen kontekstiin siirretyistä valmisesineistä, ja toisaalta askartelukappaleista, joita taiteilija on työhuoneella kyhäillyt satunnaisesta roinasta.

Ensihavainto osoittautuu kuitenkin lähemmässä tarkastelussa petolliseksi, sillä teosluettelossa joka työn kohdalla lukee materiaalin kohdalla: ”Koivu” ja sitä seuraa vaihteleva lista maaleja (akryyli-, alkydi-, lateksi- ja spray-). Kyse on siis illuusiosta. Se mikä näyttää seinään kiinnitetyltä katkaistulta virtapiuhalta, sinitarralla toisiinsa liitetyiltä lyijykyniltä tai laudoilta, jotka on puristettu yhteen puupuristimella, onkin pitkäkestoisen ja vaativan työprosessin virtuoottinen loppuputulos. Veistos naamioituu askarteluun. Teoksiin sisältyvä tempu onkin ollut etusijalla Oikarisen saamissa, kauttaaltaan myönteisissä lehtikritiikeissä.

Naamioinnin teemaa Oikarisen taiteilijan työssä voidaan hahmotella myös toisesta näkökulmasta, joka koskee tekijyyttä. Aiemmin hän on muun muassa pannut esille keskeneräisen näyttelyripostuksen (Forum Box, 2012), galleriaan rakennetun, kulkemiskelpoisen pienoismallin galleriatilasta (Huuto Viiskulma, 2007) ja mustavalkoisia maalauksia yhdessä mustavalkoiseksi maalattujen kuljetuslaatikoiden kanssa (2009). Perusteelliset hahmotuksen nyrjäytykset, kuten *mis en abyme*, maatuska-efekti ja optiset illuusiot, kuuluvat Oikarisen keinovalikoimaan. Hän ei ilmaise itseään aiheen, motiivin tai sanoman tasolla. Pikemminkin hänen työnsä asetuvat osaksi minimalismin historiaa, joka opettaa katsojaa avaamaan merkityksen eleestä käsin, tulkitsemaan sanottua sanomattoman lävitse. Tässä kehyksessä hänen töitään ei vielä juuri ole tarkasteltu. Tämän näkökulman läpi nähtynä Oikarisen taiteessa esille nousee jatkuva tekijyyden kyseenalaistaminen. Heinon gallerian saatetekstissä mainitaan ”kuvitteellinen taiteilija”, jonka rooliin Oikarinen on astunut. Tämä on yksi avaus. Mutta Oikarisen taide on vastahakoista. Kun punk-sukupolvi on professoroitunut ja valkoisen kuution hylkääminen, osallistavuus ja omakohtaisuus ovat kaikkien huulilla, Oikarinen vetäytyy tietoisesti käsitetaiteen perinteeseen. Sieltä käsin hän panee teoksensa katsomaan koko taidekenttää, sen instituutioita ja rooleja. Oikarisen hahmottelema metodi tämän kysymyksen käsittelyyn on onnekaasti sekä helposti lähestyttävä että syvälinen.

Tällaisen käsitteellisen ytimen ympärille kiertyvän taiteen tulevaisuus näyttää kuitenkin uhatulta taidekentällä vallitsevassa kuratoraalisen vallan kasvun ja keskitymisen tilassa. Kun juhlaiviikot, biennaalit ja triennaalit kilpailevat keskenään yhä iskevämmistä ja lyhytikäisemmistä, yleensä esityspaikkaansa sidotuista näyttelykokonaisuuksista, joutuvat taitelijat keskittymään tilaustyöehdotusten ja täsmäapurahahakemusten tekemiseen, työnsä jatkuvaan kontekstualisointiin ja käsitteelliseen somistamiseen. Tilanne suosii kommentin, kepeän omakohtaisuuden ja käsitteellisen vitsin varaan rakentuvia lähestymistapoja. Oikarisen taiteessa huumorilla on kyllä sijansa, mutta sen ilmenemismuoto on – kuten parhaissa vitseissä yleensäkin – syvälinen ja hämmentävä.